

DLACZEGO STUDIA DWUSTOPNIOWE?

Perspektywa Procesu Bolońskiego

AKADEMIA EKONOMICZNA
Konferencja
„Standardy kształcenia wyższego
- perspektywa polska i europejska”
oraz
Dzień Boloński
Poznań, 08.06.2006

Maria Ziótek - Zespół Promotorów Bolońskich

CEL PROCESU BOLOŃSKIEGO

Budowa Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego
(European Higher Education Area - EHEA)

1999 - 2010

HARMONIZACJA
nie ujednolicenie

KSZTAŁTOWANIE EUROPEJSKIEJ PRZESTRZENI EDUKACYJNEJ

Ważne daty:

Sorbona (1998)	4 państwa
Bolonia (1999)	29 państw
Praga (2001)	33 państwa
Berlin (2003)	40 państw
Bergen (2005)	45 państw
Londyn (2007)	

REALIZACJA CELÓW PROCESU BOLOŃSKIEGO PRZEZ:

1. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia w szkołach wyższych
2. System czytelnych i porównywalnych dyplomów oraz wprowadzenie suplementu do dyplomu
3. Trójstopniowy system kształcenia (I stopień - licencjat/inżynier, II stopień - magister, III stopień - doktor)
4. Wprowadzenie punktowego systemu ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System) jako sposobu uznawalności studiów odbywanych w różnych okresach i w różnych miejscach (system akumulacji i transferu punktów)
5. Promocję i wspieranie mobilności studentów, nauczycieli akademickich, pracowników naukowych i administracyjnych
6. Promowanie europejskiego wymiaru szkolnictwa wyższego
7. Wdrożenie koncepcji kształcenia przez całe życie

Komunikat berliński 2003

Decyzje/zobowiązania:

Do 2005:

- Wszystkie kraje mają mieć systemy zapewnienia jakości kształcenia
- **Wszystkie kraje mają wprowadzić studia 2-stopniowe**
- Wszystkie kraje mają wydawać bezpłatny i powszechny suplement do dyplomu

Bergen 2005

Europejski Obszar Szkolnictwa Wyższego bazuje na trzech stopniach (cyklach) studiów, z których **każdy ma za zadanie przygotować absolwentów do pracy zawodowej i dalszego zdobywania (rozwijania) kompetencji.**

Bergen 2005

Ocena działań i plany dotyczące studiów trójstopniowych

- Większość krajów zastosowała dwustopniowy system kształcenia, w którym uczestniczy ponad połowa studentów
- Istnieje potrzeba szerokiego dialogu w celu zwiększenia zatrudniania absolwentów I stopnia
- Do 2007 roku należy opracować regulacje dotyczące III stopnia (doktorskiego)
- Konieczność powiązania szkolnictwa wyższego z badaniami naukowymi
- Propagowanie i opracowywanie wspólnych stopni (łącznie z poziomem doktorskim)

Trójstopniowy system kształcenia

I stopień - licencjat/inżynier, II stopień - magister,
III stopień - doktor

ZALETY z perspektywy studenta

- ❶ Umożliwia zakończenie kształcenia po pierwszym stopniu i podjęcie pracy
- ❷ Umożliwia przerwanie kształcenia po pierwszym stopniu i powrót po pewnym czasie
- ❸ Wpływa na uelastycznienie studiów
- ❹ Sprzyja mobilności studentów pomiędzy uczelniami i kierunkami studiów
- ❺ Wpływa na zwiększenie dostępu do studiów

Trójstopniowy system kształcenia

I stopień - licencjat/inżynier, II stopień - magister,
III stopień - doktor

ZALETY

z punktu widzenia
jakości kształcenia

**2 (3?) stopniowy
system
kształcenia**

**Mobilność
studentów**

European Credit

ECTS

**Transfer and
Accumulation System**

?

**Akumulacja punktów
Kształcenie ustawiczne**

?

**Uznawanie doświadczenia
nabytego poza systemem
edukacji formalnej**

Ustawa z dnia 27 lipca 2005

PRAWO O SZKOLNICTWIE WYŻSZYM

Art. 159. Studia w uczelni są prowadzone jako studia pierwszego, drugiego stopnia lub jako jednolite studia magisterskie.

Art. 166. 1. Studia licencjackie trwają od sześciu do ośmiu semestrów, a studia inżynierskie siedem lub osiem semestrów.

2. Okres studiów pierwszego stopnia, obejmujących zgodnie z obowiązującymi standardami kształcenia praktykę zawodową, może być przedłużony o czas trwania praktyki.

3. Senat uczelni może określić warunki zwalniania studenta z obowiązku odbycia praktyki.

4. Studia drugiego stopnia trwają trzy lub cztery semestry.

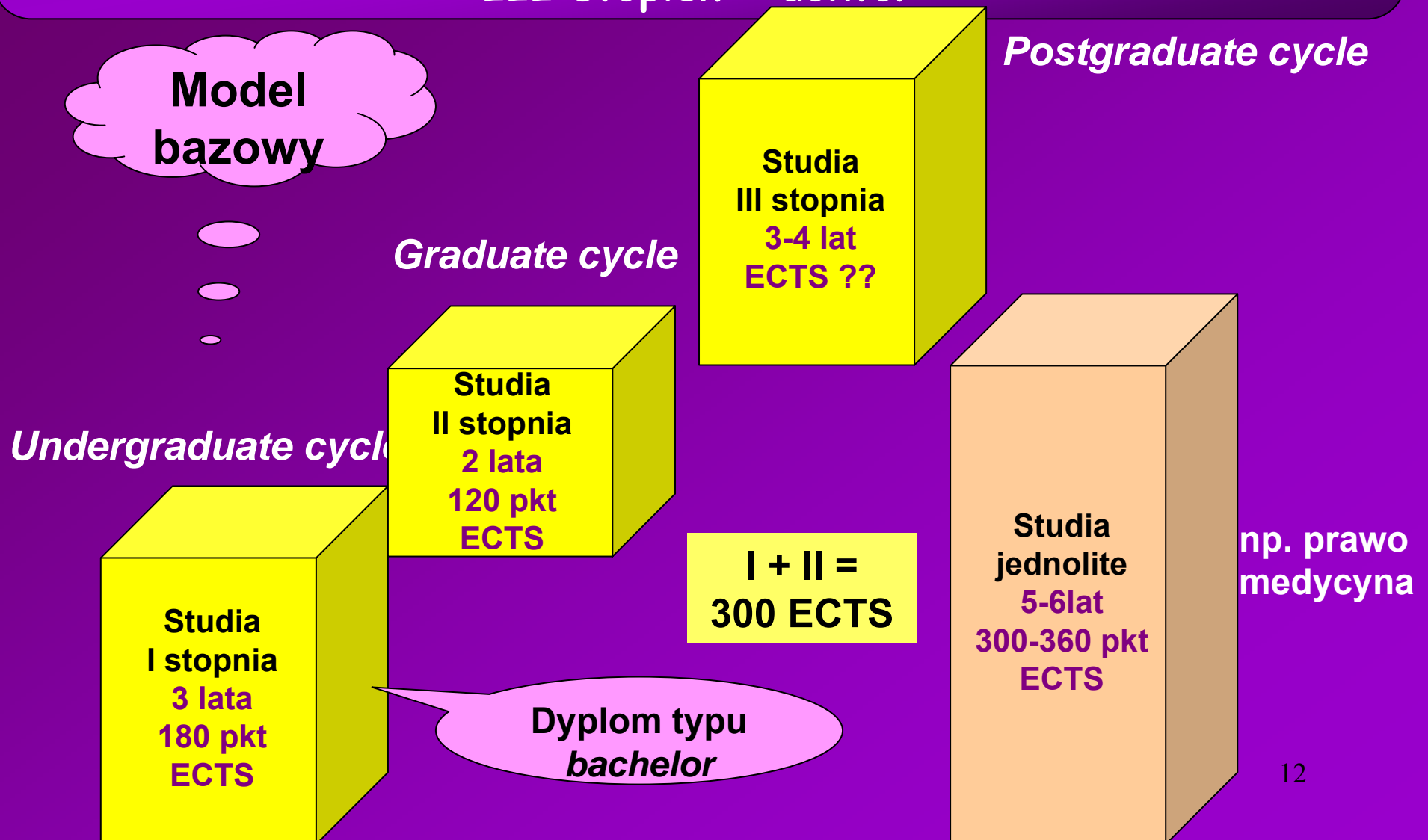
5. Jednolite studia magisterskie trwają od dziewięciu do dwunastu semestrów.

6. Studia niestacjonarne mogą trwać jeden lub dwa semestry dłużej niż odpowiednie studia stacjonarne.

(Art. 2 ust. 7-10; Art. 9 ust. 1-3; Art. 159, 160, 165-168)

Trójstopniowy system kształcenia

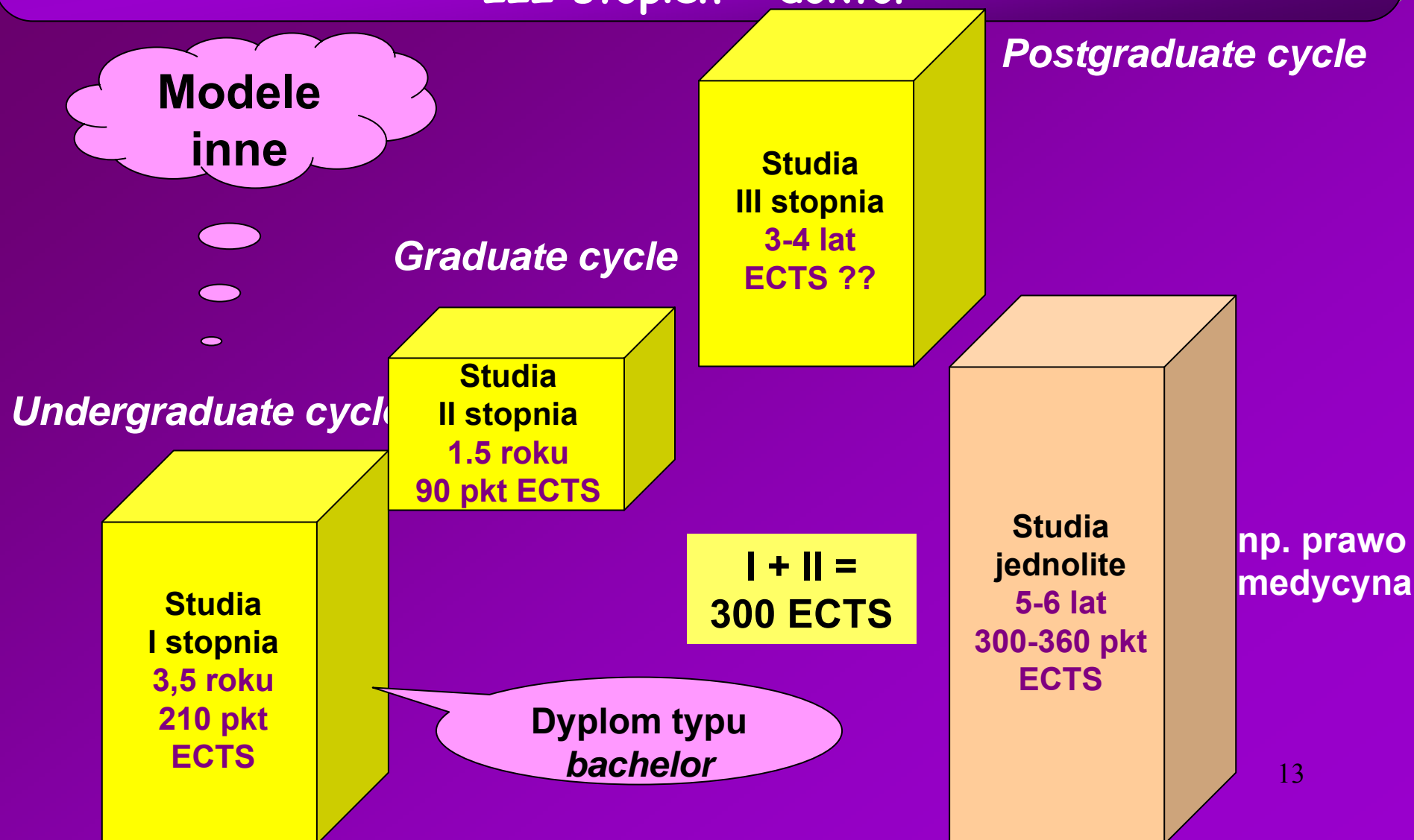
I stopień - licencjat/inżynier, II stopień - magister,
III stopień - doktor

Struktura studiów trójstopniowych

I stopień - licencjat/inżynier, II stopień - magister,

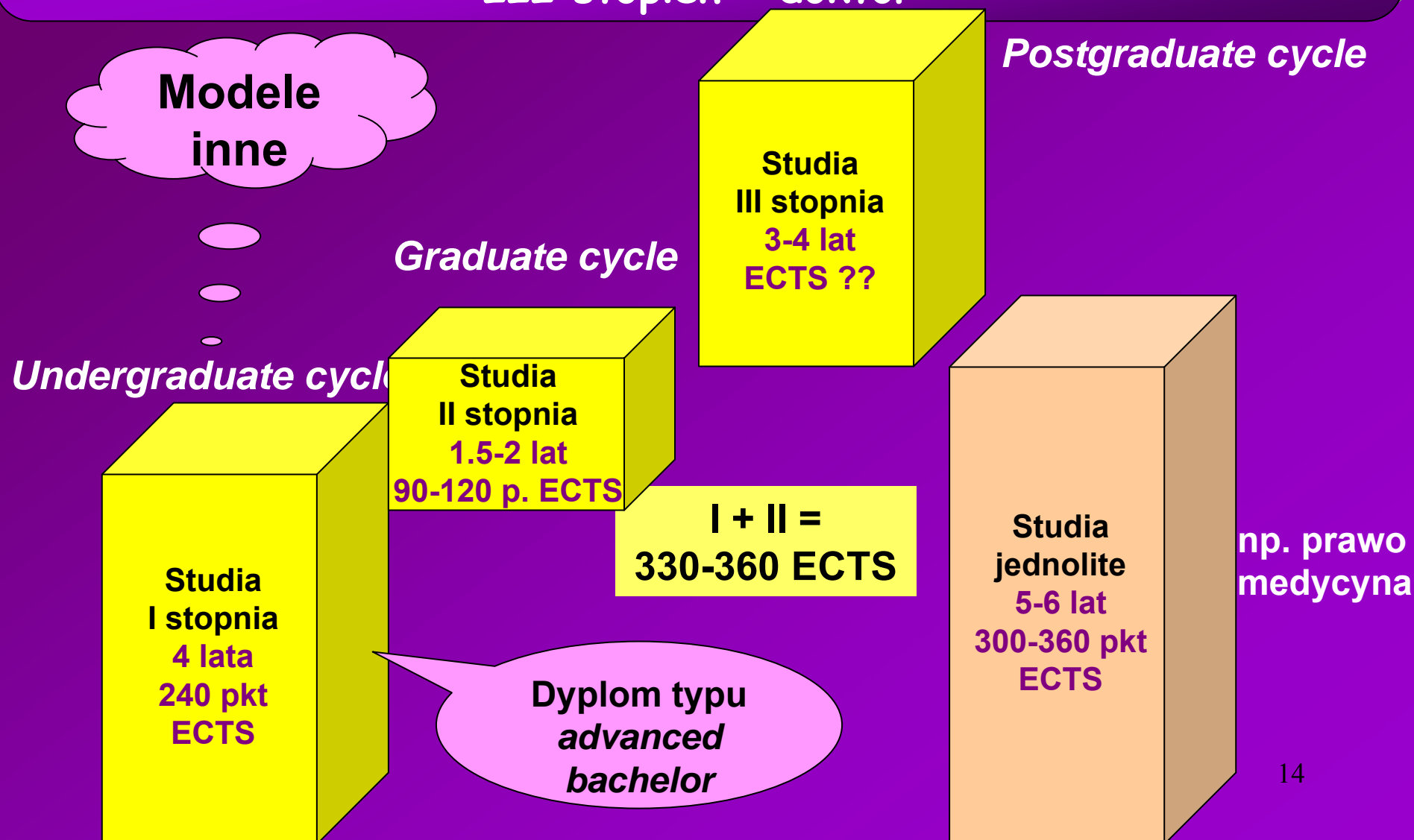
III stopień - doktor

Struktura studiów trójstopniowych

I stopień - licencjat/inżynier, II stopień - magister,

III stopień - doktor

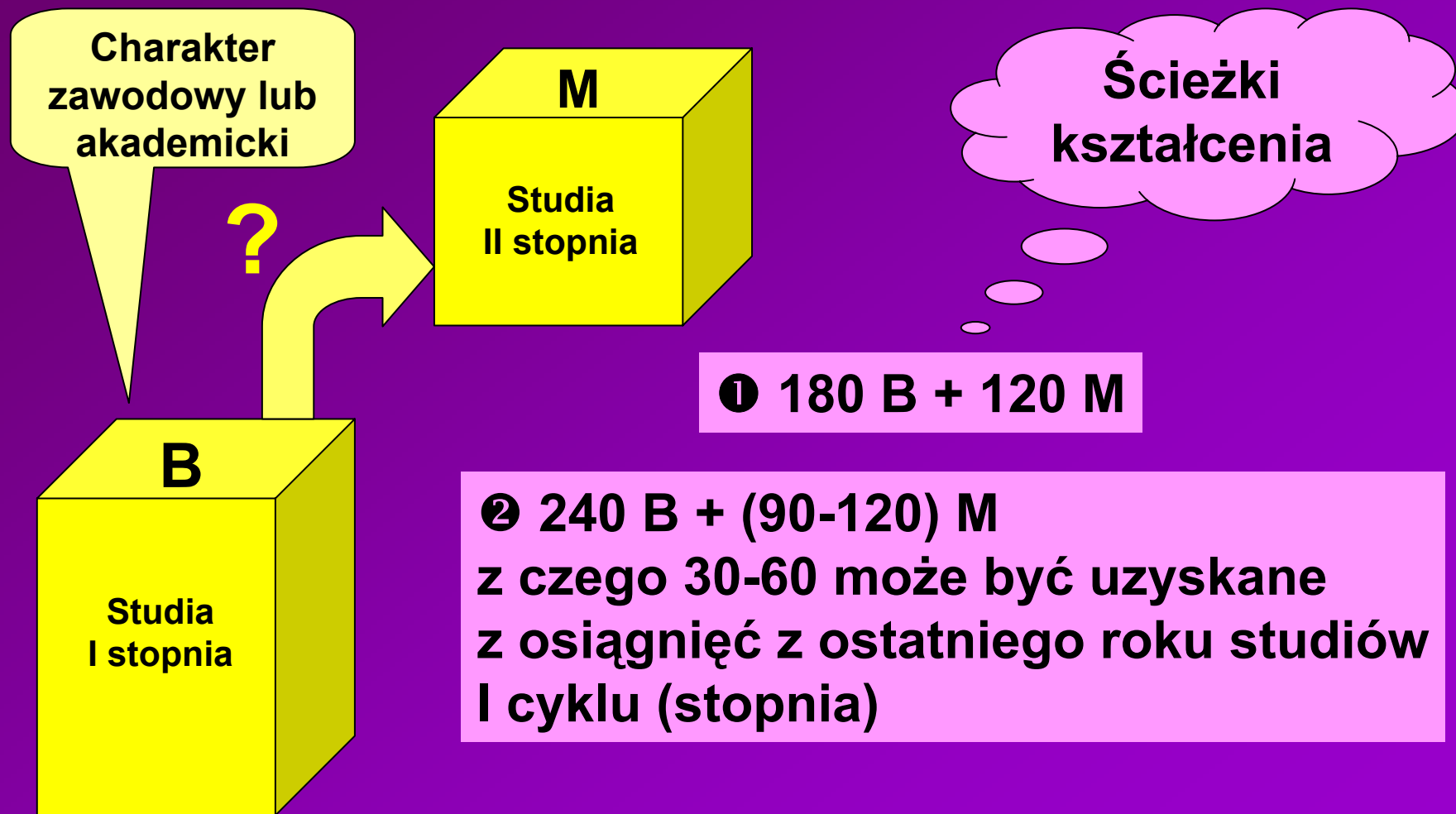
III stopień - doktor

3-5 lutego 2005 - konferencja w Salzburgu poświęcona wyłącznie studiom doktoranckim.

Zgodzono się, że studia doktoranckie powinny stanowić III stopień studiów, ale zasady ich organizacji muszą różnić się od tych, które przyjęto dla studiów I i II stopnia

Struktura studiów dwustopniowych

I stopień - licencjat/inżynier, II stopień - magister,

Tworzenie studiów dwustopniowych

~~Podział studiów 5 – letnich (jednolitych) na dwa cykle bez zmiany programów nauczania - NIEDOPUSZCZALNY~~

Cel nadrzędny – każdy cykl ma za zadanie przygotować absolwentów do pracy zawodowej i dalszego kształcenia oraz ułatwić mobilność studentów

UWAGA – studia II stopnia są odrębnymi studiami

Tworzenie studiów dwustopniowych

Etapy postępowania:

1. Określenie celu studiów
2. Określenie efektów kształcenia obejmujących kompetencje
3. Ustalenie treści kształcenia uwzględniających obowiązujące standardy, poszerzone o takie treści, które zapewnią uzyskanie założonych efektów kształcenia
4. Przypisanie w/w treści kształcenia przedmiotom (modułom) łącznie z przyporządkowaniem punktów ECTS i określeniem efektów kształcenia

Uwaga! Prace dyplomowe muszą mieć przypisane punkty ECTS

1. Określenie celu studiów

Przykład:

- Przekazanie studentowi podstawowej wiedzy w zakresie
(np. podstawowych pojęć, podstawowych metod, praktycznych zastosowań, etc.)
- Rozwinięcie zdolności studenta w obszarze...
(np. rozwiązywania problemów, interpretowania danych literaturowych, planowania eksperymentów, etc.)
- Rozwinięcie umiejętności komunikacji, pracy w grupie, etc.

Uwaga!!! Ważne jest określenie typu/profilu studiów

2. Określenie efektów kształcenia obejmujących kompetencje absolwenta

Efekty kształcenia obejmujące kompetencje wynikają z celu studiów

Przykład:

- Wiedza i zrozumienie podstawowych pojęć, metod, praktycznych zastosowań, etc.
- Umiejętność zastosowania....., rozwiązania problemu...
- Umiejętność pracy w grupie.....

2. Określenie efektów kształcenia obejmujących kompetencje absolwenta

Określają, co student powinien wiedzieć, rozumieć i/lub potrafić zademonstrować po zakończeniu procesu kształcenia. Powinno się je definiować wraz z odpowiednimi kryteriami oceny, które można stosować w celu sprawdzenia, czy przewidywane efekty zostały osiągnięte.

Efekty kształcenia odnosi się do kompetencji w zakresie:

wiedzy i umiejętności

Określenie efektów kształcenia opiera się na kompetencjach zdefiniowanych w standardach opracowanych dla danego kierunku studiów (makrokierunku) i powinno być poszerzone o treści wynikające z misji danej uczelni (zdeterminowanej np. kadrami specjalistów z jakiegokolwiek dyscypliny)

3. Ustalenie treści kształcenia...

Bazuje na określonych wcześniej (pkt. 2) efektach kształcenia obejmujących kompetencje

Po uwzględnieniu treści kształcenia wynikających ze standardów bierze się pod uwagę te, poszerzone o treści wynikające z misji danej uczelni

3. Ustalenie treści kształcenia...

Standardy

Ogólne

Podstawowe (dziedzinowe)

Kierunkowe

Nie więcej niż 40 % sumy punktów ECTS
(I + II stopień) t.j. 120 punktów ECTS jeśli $I + II = 300$ ECTS

Możliwa jest realizacja standardów w sposób nierównomierny
na obu stopniach;

w wymiarze nie większym niż 50 % na stopniu I

Ogólne – odnoszą się do wszystkich kierunków studiów, z wyjątkiem medycyny

Obejmują:

- * język obcy – **120 godz.**, do **5** punktów ECTS
- * technologia informacyjna – **30 godz.**, do **2** p. ECTS
- * WF – 60 h, można przypisać do **2** punktów ECTS

Σ = **210 godz. zajęć** i do **7 lub 9** punktów ECTS

Podstawowe i kierunkowe – odnoszą się do poszczególnych kierunków (makrokierunków) studiów. Punkty ECTS są przyporządkowane klasom (grupom) treści programowych, a nie poszczególnym przedmiotom

3. Ustalenie treści kształcenia...

Parę uwag praktycznych

1. Efekty kształcenia w zakresie języka obcego (poziom biegłości) należy podawać zgodnie z ESOKJ
2. Jeżeli standard przewiduje naukę większej liczby języków lub większą liczbę godzin języka obcego, to należy ten przedmiot umieścić w grupie przedmiotów podstawowych
3. Praktyki zawodowe oraz inne elementy programu studiów należy opatrzyć punktacją ECTS
4. Przygotowanie do egzaminu dyplomowego (w tym praca dyplomowa) na studiach I stopnia – ok. 10 pkt ECTS (studia licencjackie), ok. 15 pkt ECTS (studia inżynierskie), ok. 20 pkt ECTS (studia II stopnia lub magisterskie 5 letnie) ²⁵

**4. Przypisanie treści programowych modułom,
przypisanie ECTS
i określenie efektów kształcenie**

Efekty kształcenia obejmujące kompetencje

PRZYKŁAD kompetencji ogólnych:

Po zakończeniu nauki w ramach tego modułu student powinien wykazać się umiejętnością efektywnego wyszukiwania informacji ze źródeł podstawowych i wtórnych, włącznie z wyszukiwaniem informacji za pośrednictwem komputera w trybie on-line

4. Przepisanie treści programowych przedmiotom...

PRZYKŁAD kompetencji związanych z określonym przedmiotem w dziedzinie chemii (stopień - cykl I):

Po zakończeniu nauki student powinien wykazać znajomość metod analizy związków chemicznych, potrafić dobrać właściwe techniki analizy do określonych substancji, wykazać umiejętność gromadzenia danych nt. nowoczesnych metod analitycznych i czytania ich opisu ze zrozumieniem

PRZYKŁAD kompetencji związanych z określonym przedmiotem w dziedzinie chemii (stopień - cykl II):

Po zakończeniu nauki student powinien potrafić opisać i wyjaśnić funkcjonowanie spektrometrów i innych instrumentów stosowanych do analizy związków chemicznych oraz interpretować wyniki pomiarów prowadzonych na tych przyrządach i formułować wnioski

Uwagi praktyczne

- 1. Przy budowaniu programów – przynajmniej jeden semestr bez przedmiotów obejmujących standardy – ułatwia mobilność**
- 2. Konstrukcja tabeli zbiorczej, która:**
 - przedstawia informacje o całym programie studiów (treści programowe, efekty kształcenia)
 - ułatwia identyfikację powtórzeń i „białych plam”

Tabela zbiorcza

Znajomość i zrozumienie (Z&Z), Umiejętności (U)	Przedmiot/moduł 1	Przedmiot/moduł N	Cele kształcenia/ Efekty kształcenia (całe studia)
Z&Z	Pojęcia1 Zastosowania 1	Pojęcia 2 Zastosowania 2	Pojęcia Zastosowania
U	Stos. metod 1 Rozwiąz. probl. 1	Stos. metod 2 Rozwiąz. probl. 2	Metody Rozwiąz. probl.
Cele kształcenia/ Efekty kształcenia (przedmiot/moduł)	Opis celów/efektów 1	Opis celów/efektów N	Opis programu studiów

Trójstopniowy system kształcenia

I stopień - licencjat/inżynier, II stopień - magister,
III stopień - doktor

ZALETY

z punktu widzenia
jakości kształcenia

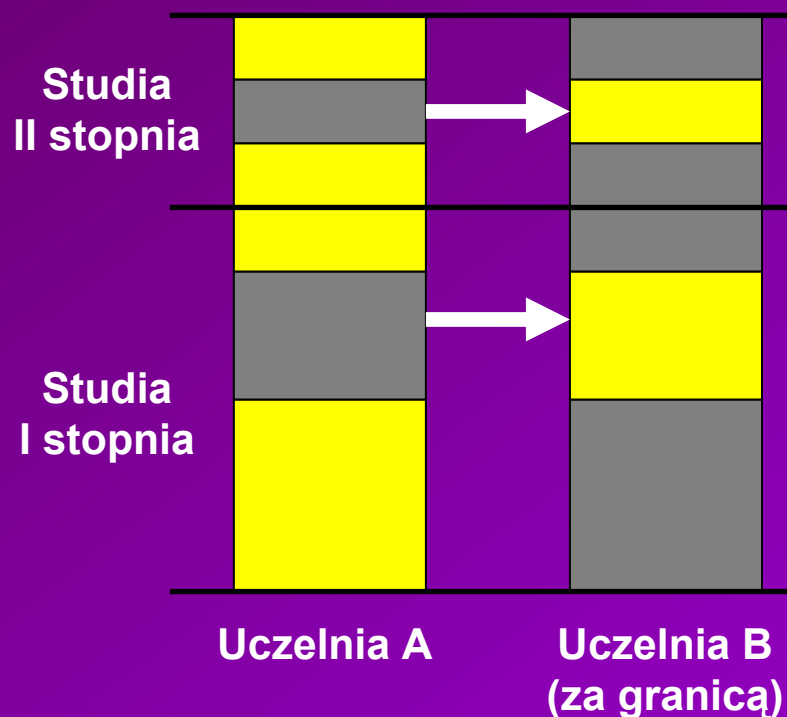

Tworzony od podstaw umożliwi zorientowanie programów nauczania na aktualne zapotrzebowania rynku pracy, na uzyskanie zdefiniowanych efektów kształcenia, przyczyni się do przejrzystości programów, eliminacji niepotrzebnych powtórzeń, wypełniania „białych plam”, etc....

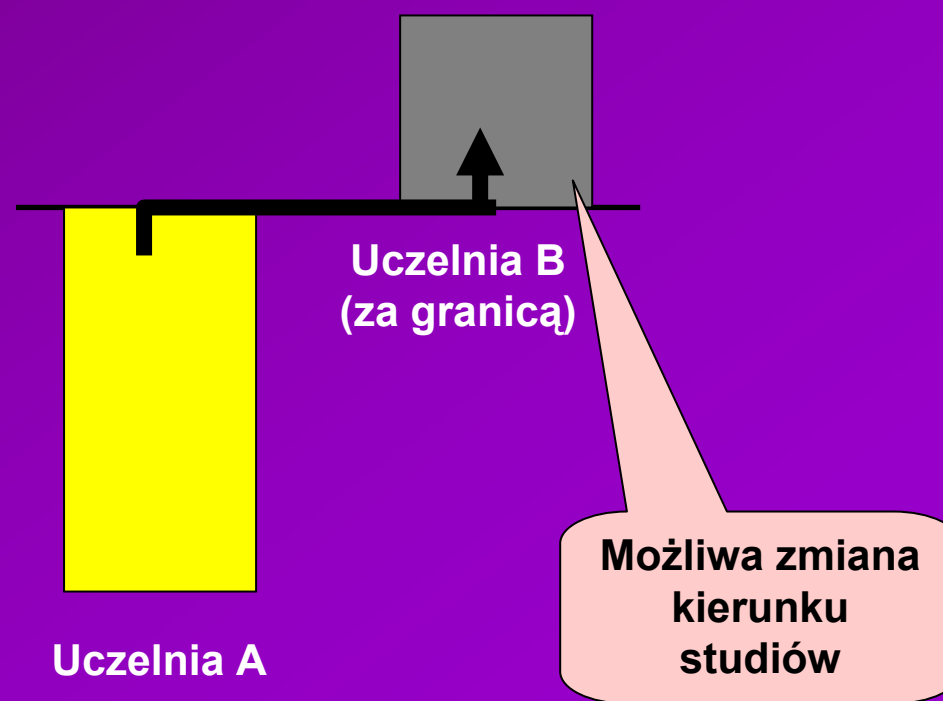
Promocja i wspieranie mobilności studentów, nauczycieli akademickich, pracowników naukowych i administracyjnych

Mobilność studentów I i II cyklu

MOBILNOŚĆ POZIOMA

MOBILNOŚĆ PIONOWA

Bergen 2005 a mobilność

Mobilność studentów i nauczycieli akademickich wśród krajów uczestniczących w Procesie Bolońskim stanowi kluczowy cel tego procesu

Należy zintensyfikować starania o granty, ułatwić system wyjazdów (np. wizy, pozwolenia na pracę, etc.), aby mobilność była realna i powszechna

Od nas zależy
czy szkolnictwo wyższe w Polsce
będzie atrakcyjne dla Europejczyków